

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610- 2312
Konu : Soru Önergeleri

05/2012
25 Mayıs 2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 24.04.2012 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.00-62666 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya ÖNDER'e ait 7/6275, Balıkesir Milletvekili Namık HAVUTÇA'ya ait 7/6276, Bursa Milletvekili Turhan TAYAN'a ait 7/6277, 7/6284, Ordu Milletvekili İdris YILDIZ'a ait 7/6278, Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT'e ait 7/6279, İstanbul Milletvekili Ali ÖZGÜNDÜZ'e ait 7/6280, Kütahya Milletvekili Alim IŞIK'a ait 7/6281, 7/6282, 7/6285, 7/6289, 7/6290, Hatay Milletvekili Hasan AKGÖL'e ait 7/6283, Adana Milletvekili Ali HALAMAN'a ait 7/6286, Trabzon Milletvekili Koray AYDIN'a ait 7/6287, Adana Milletvekili Muharrem VARLI'ya ait 7/6288, Bursa Milletvekili İsmet BÜYÜKATAMAN'a ait 7/6291, Bartın Milletvekili Muhammet Rıza YALÇINKAYA'ya ait 7/6292, Sakarya Milletvekili Engin ÖZKOÇ'a ait 7/6293, İstanbul Milletvekili Mahmut TANAL'a ait 7/6294, Eskişehir Milletvekili Kazım KURT'a ait 7/6295, 7/6296, 7/6297, 7/6298, Kars Milletvekili Mülkiye BİRTANE'ye ait 7/6299, Diyarbakır Milletvekili Altan TAN'a ait 7/6300 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1-Görüş 7/6275, 7/6276, 7/6277, 7/6278,
7/6279, 7/6280, 7/6281, 7/6282, 7/6283,
7/6284, 7/6285, 7/6286, 7/6287, 7/6288,
7/6289, 7/6290, 7/6291, 7/6292, 7/6293,
7/6294, 7/6295, 7/6296, 7/6297, 7/6298,
7/6299, 7/6300 (47 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ**Önerge Sahibi****:Sırrı Süreyya ÖNDER****İstanbul Milletvekili****Esas No****:7/6275**

GDO yani "Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar", kendi türünden ya da kendi türü dışındaki bir canlıdan gen aktararak bazı özellikleri değiştirilen bitki, hayvan ya da mikroorganizmalardır. Bugün, dünya üstünde dört milyar insan, GDO'lu ürünlerin üretildiği bölgelerde yaşarken, 1996'da 6 ülkede 1,7 milyon hektarlık bir alanda başlayan GDO'lu ekim, bugün 150 milyon hektarlık bir alanı aşmış durumda.

Peki GDO'ların sağlığa zararları nelerdir?

GDO'lar en bilinen özellikleriyle alerjik reaksiyona sebep olmaları ve antibiyotik direncini yayıflatmalarıyla tanınıyorlar. 2009'da gündeme gelişinden bu yana GDO'nun kullanımıyla birlikte ortaya çıkan hastalıklara dair konuşan Gıda Hijyenistleri Derneği kurucularından İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi öğretim üyesi Prof. Bülent Nazlı, hastalıkların yüzde 80'inin gıda kaynaklı olduğu uyarısında bulunuyor. GDO'ların neden olabileceği hastalıkların arasında toplardamarda bozukluklar, döl yatağı kanseri, sakat doğumlar, erken ergenlik gibi problemler bulunuyor. İtalya'da yapılan araştırma da GDO'lu ürünlerin olumsuz etkilerini ortaya koyuyor.

Türkiye'deki GDO pazarının en önemli kalemlerinden biri de 2010 yılında toplam 1,2 milyon ton miktarında ithal edilmiş olan mısırın büyük bir kısmı. Türkiye'de yıllık mısır üretimi ise 5 milyon tonu buluyor. Bugün Türkiye'de, özellikle GDO'lu ürünlerin "seçkin tüketici pazarlarından" sürülmesinden sonra oluşan bir markete ilişkin sorular sormak şart. Dahası, "Türkiye'nin kapısında sırasını bekleyen ve içerisinde gıda amaçlı olan 46 adet daha GDO'lu ürün olduğu düşünülünce, Bakan'ın GDO'lu ürünlerin mevcut kullanılanları ve kullanılmak için sıra bekleyenler için şu soruların cevaplaması acil ve gereklidir:

SORU 1) GDO'lu ürünlerin sağlık üzerine etkileri üzerine bu tür ürünlerin satışına izin veren Bakanlık tarafından gerekli araştırma yapılmış mıdır? Bu araştırmanın sonuçları nelerdir? GDO'lu ürünlerin riskli olduğu biliniyorsa, bu tür ciddi hasar yaratabilecek ürünlerin satışına neden izin verilmektedir?

CEVAP 1) 5977 sayılı Biyogüvenlik Kanunu ve ilgili yönetmelikler kapsamında Biyogüvenlik Kurulu tarafından oluşturulan Bilimsel Komiteler değerlendirmelerini yaparken risk değerlendirmesi yapan uluslararası kuruluşların (EFSA, WHO, FAO, FDA, USDA, EPA, CDC) görüşlerini, bilimsel araştırmaların sonuçlarını, farklı ülkelerde üretim, tüketim durumları ile çevre ve insan sağlığına olası risklerini dikkate almaktadır.

"Biyogüvenlik Kanunu" ve "Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelik" gereği kurulan Biyogüvenlik Kurulu çalışmalarını titizlikle yürütmekte, insan ve hayvan sağlığı ile çevre konularında azamî hassasiyet gösterilmektedir.

Biyogüvenlik Kurulu tarafından bugüne kadar gıda amaçlı onay verilmiş bir gen olmadığından GDO tespit edilen gıdaların yurda girişine izin verilmemektedir. Ayrıca, ülkemizde tüm GDO'lu ürünlerin üretimi yasaktır.

Bakanlığımız tarafından Biyogüvenlik Kurulu kararlarında belirtilen koşulların yerine getirilmesi için gerekli denetimler yapılmaktadır.

SORU 2) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker, hayvan beslenmesinde kullanılan GDO'lu ürünlerin ete, süte, yumurtaya geçtiğine herhangi bir kanıt yok demişti. Ziraat Mühendisleri Odası'nı da içine alan "GDO'ya hayır" platformu tarafından yapılan, İtalya'da Catania Üniversitesi'nin marketlerden alınan 12 markaya ait 60 farklı süt Örneği analize tabi tutulmuş ve analiz sonucu GDO'lu mısır ve soya ile beslenen hayvanlardan elde edilen bu sütlerin yüzde 25'inde GDO'lu DNA parçalarına rastlandığı verisiyle sonuçlanan araştırma bakan için ne ifade ediyor?

CEVAP 2) Söz konusu çalışmada bahsedilen bulgunun kesinlikle yemden kaynaklı olduğu iddiasında bulunulmamaktadır. Aynı çalışmada, FAO, OECD, WHO gibi kurumlar tarafından, bilimsel temellere dayanılarak ve mevzuat çerçevesinde izin verilen GDO'lu ürünlerin tüketilmesinde bir risk görülmediği ifade edilmiştir.

SORU 3) GDO'lu yemle beslenen hayvanların kanında, karaciğerinde, dalağında ve böbreğinde GDO'lu DNA'lar tespit edilmiştir. Ayrıca Phipps, Deaville ve Maddison'un yaptığı çalışmada ise süt ineklerinin, sütlerinde, kan ve dışkıları ile on iki parmak bağırsaklarında transgenik bitki DNA'sına rastlanmıştır. Bu hayvanlardan elde edilen ürünleri tüketen insanlarda GDO'lu ürünlerin yaratabileceği olası zararlar üzerine Bakanlık tarafından bir çalışma başlatılmış mıdır?

CEVAP 3) Yapılan çalışma ve araştırmalarda bahse konu hayvanlardan elde edilen ürünleri tüketen insanlarda, bu ürünlerden dolayı ortaya çıkan bir olumsuzluğa rastlanılmamıştır.

SORU 4) Unvanı "Gıda, tarım ve Hayvancılık Bakanı" olan bir yöneticinin, "GDO'dan zarar görürse hayvan görür" demesi, hayvancılık politikalarımızla ilgili lakayt bir tutum içerisinde olduğumuz ve hayvan hakları konusunda da geri kalmış olduğumuzu mu göstermektedir?

CEVAP 4) Soruda bahsi geçen ve bazı basın yayın organlarında yer aldığı ifade edildiği şekilde bir beyan söz konusu olmayıp, haberde yer alan ifadeler tarafıma ait değildir. Genetiği değiştirilmiş organizmalar ile ilgili Avrupa ülkelerindeki uygulamalar ve Türkiye'deki Biyogüvenlik Kurulu'nun çalışma esasları kamuoyuna aktarılmıştır.

SORU 5) GDO girişleri gibi konuları denetleyen Biyogüvenlik Kurulu Başkanı Prof. Dr. Hakan Yardımcı gündemlerinde gıda amaçlı GDO'ların olacağını açıklamıştı. Tüm bu veriler ışığında, önerilen 58 üründen 16'sı hakkında karar verildiği göz önünde bulundurularak, daha önce verilmiş 16 izin gözden geçirilecek midir? Bakanlığın bundan sonraki 42 yem ve gıda amaçlı GDO'lu ürün için verilecek karardaki tutumu ne olacaktır?

SORU 6) Biyogüvenlik Kurulu, küresel çapta GDO'lu ürünlerin tüketimine ilişkin yapılan çalışmalardan ne kadar haberdardır, verdikleri kararlar, GDO'lu ürün tüketiminin tıbbi sonuçları göz önüne alınarak mı verilmektedir?

SORU 7) Aralarında üst düzey siyasetçilerin akrabalarının da bulunduğu bardak içinde soslu haşlanmış durumdaki veya konservelenmiş mısırların satış pazarı yahut buradan elde edilecek gelir halk sağlığından önemli midir?

SORU 8) Acaba Bakanlık, GDO'nun hayvanlara mı insanlara mı etki edeceğini bekleyerek mi görmek istemektedir, yoksa Türkiye'nin içerde kendine yeten bir mısır ve soya üretimi tutturması konusunda bir çalışmaya girilmiş midir? Türkiye'deki mevcut GDO'lu ürün pazarının hacmi nedir? Bu pazardan elde edilecek gelir tek başına Türkiye için gerekli bir kalem midir? Bu gelir kalemi, ülkenin öz üretimiyle elde edebileceği ve ithalata gereksinimimizi ortadan kaldıracak bir tarım politikasıyla korunup, halk sağlığı ve ekonomi aynı anda korunamaz mı?

CEVAP 5-6-7-8) 5977 sayılı “Biyogüvenlik Kanunu” ve “Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelik” gereği kurulan Biyogüvenlik Kurulu, GDO veya ürünlerine ilişkin yapılan başvurular hakkında, Bilimsel Komiteler tarafından bilimsel esaslara göre yapılan risk değerlendirmesi ve sosyo-ekonomik değerlendirme sonuçlarına göre karar vermektedir. Kurul ve komiteler çalışmalarında çok titizlikle hareket etmekte, insan ve hayvan sağlığı ile çevre konularında azamî hassasiyet gösterilmektedir. Bakanlığımız Biyogüvenlik Kurulu Kararlarını dikkate almaktadır.

Biyogüvenlik Kurulu, küresel çapta genetiği değiştirilmiş ürünlere ilişkin çalışmaları ve bu kapsamda uluslararası kuruluşların bilimsel araştırma sonuçlarını takip etmektedir. Kurul tarafından konu ile ilgili her türlü kaynak bilimsel bir çalışma ile değerlendirilmekte ve nihai karar verilmektedir.

Biyogüvenlik Kurulu tarafından bugüne kadar gıda amaçlı onay verilmiş bir gen bulunmamaktadır.

Bakanlığımızca yürütülen etkin çalışmalar ve verilen destekler ile mısır, soya, ayçiçeği gibi yağlı tohumlu bitkilerin üretimde son yıllarda önemli artışlar yaşanmıştır.

Bakanlığımızca yağlı tohumlu bitkilerin de içinde olduğu, ülkemizde arz açığı bulunan ve stratejik açıdan önemli 17 ürüne fark ödemeleri kapsamında prim desteği verilmektedir. Bu kapsamda 2002 yılında 186 Milyon TL olan toplam prim desteği ödemeleri, 2011 yılında 2 Milyar 502 Milyon TL'ye yükselmiştir. Tüm bu destekler ile üretim maliyetinin önemli bir kısmı karşılanarak üretim ve verimde artışlar sağlanmıştır.

TÜİK verilerine göre son 9 yılda mısır üretimimiz %100, soya üretimimiz %36, ayçiçeği üretimimiz %57 oranında artmıştır. Bakanlığımızca üretimin arttırılması için destek çalışmaları ile yatırım projelerine devam edilmektedir.